

THE WORLD DOESN'T END

Čarlija sam prvi put sreo 1999. u Čikagu. Šef Odseka za slavistiku na Univerzitetu Nortvestern i esejista Endru Vahtel, organizovao je festival *Three Lands Three Generations*, na kom su nastupala tri ruska, tri poljska i tri slovenačka pesnika. Bio sam najmlađi u slovenačkoj delegaciji koja je pored mene obuhvatala Tomaža Šalamuna i Aleša Debeljaka. Prvi put sam boravio u SAD i bio sam pod utiskom svega novog i drugačijeg. Sasvim jasno se sećam auto-puteva, jezera Mičigen, bogate srpske emigrantske porodice u čijoj kući je bio organizovan prijem pesnika, s neobičnom atmosferom u vazduhu i uz neprestane razgovore Endrua, Aleša i Tomaža o tome kada će se konačno pojaviti. On, Čarli. Bio je kao nekakav duh koji je kružio među njima i, slušajući ih, veoma brzo sam se prepustio zamišljanju tog Čarlija i pitao se kada će zaista doći. Prolazili su dani, a od Čarlija ni traga ni glasa. Istovremeno je sve vreme bio među nama, čak prisutniji nego mnogi od učesnika, prisutan kao neko božanstvo koje se neprestano poigrava svojom odsutnošću.

U predvečerje završetka festivala koji se odvijao u prelepoj Gradskoj kući, odveli su nas u separe jednog od prelepih hotela u centru Čikaga. Sedeli smo za ogromnim okruglim stolovima sa stolnjacima do poda, koji su bili toliko zategnuti da si jedva uspevao da gurneš kolena pod sto. Sedište pored mene bilo je prazno, a sa druge strane je sedeo Tomaž Šalamun, koji mi je baš pričao nešto o jevrejskoj mistici i padu Dau Džonsa, kada je iznenada poskočio usred rečenice. Iza mene je stajao on, zaista, bio je to on, Čarls Simić, ni duh, ni Beketov Godo, ni božanstvo, već čovek koji se, doduše, neprestano smejavao, ali nekako umorno, smehom sličnim rendgenskim zracima koji su sve vreme prodirali kroz nas, ili bi se nečim povremeno oduševio. Čarli je, smejući se, izgovarao rečenice koje su mi gramatički i leksički bile jasne, ali ne i u svom značenju, nisam shvatao tvrdnje za koje nisam imao pojma na šta se odnose. Čarli je, naime, sa svima razgovarao kao s insajderima, kao da nam je ama baš sve jasno, od fudbala do njujorških urednika, svima koji smo ga slušali odavao je utisak da smo deo njegovog univerzuma, deo neuronske mreže njegove glave, iako me je to pomalo frustriralo jer sam sve manje znao čemu klimam glavom. Sedeo sam, dakle, između Čarlija i Tomaža, odobravao i slušao kako se smeškaju i razmenjuju kriptične poruke. Otelotvoreni duh Čarlsa Simića više mi se uopšte nije činio kao duh, svakako ne nevidljivi. Bio je Tomažev suprotni pol. Dok Tomaž nije mogao da ne priča o pesnicima i poeziji, Čarli je naizgled bio sasvim neopterećen pesničkim svetom i njegovim mehanizmima, kao da mu je na neki način bilo dosta svega toga. Naizgled ga je bilo baš briga za sve, sve je već odavno bilo za njim, suvišno, pomalo ga je i gnjavilo. Nije postojalo ništa što bi taj došljak u zemlju beskrajnih mogućnosti mogao još doživeti ili očekivati, ničega što bi propustio ili što bi ga moglo začuditi. Tako mi se barem činilo, sve dok razgovor nije skrenuo na rat u tadašnjoj Jugoslaviji, koji je doveo do toga da svi zajedno potonemo u ćutanje.

Nekih deset godina kasnije, a čini mi se da je to bilo 2009, nakratko sam boravio u Njujorku. Čarli je jednom nedeljno dolazio iz Nju Hempšira u Veliku jabuku da predaje na NYU-u. Dogovorili smo se da se nađemo u parku Vašington skver, nedaleko od njegovog fakulteta. Stigao sam nešto ranije, seo na klupicu i uživao u prelepom ranojesenjem podnevu, u pogledu na prolaznike i na jata golubova koji su uzletali i sletali, i intenzivno razmišljao o Džozefu Kornelu i njegovoj igri sa duhovima i slučajnostima, video-snimcima koji su snimljeni upravo tu, u ovom parku i obližnjem Grinič Vilidžu, i činilo mi se da sam preko golubova neposredno tamo, u vremenskom jazu, gledam preko ramena Kornelu, i deset godina kasnije sam svedok samog nastanka njegovih video-radova. Čarli je o njemu napisao divnu knjigu *Alhemija sitničarnice*, a sâm sam, sasvim slučajno, naravno, tokom svog boravka, išao tragovima Kornela, po muzejima, antikvarnicama, prodavnicama s raznim starim drangulijama. Na drugom kraju klupe sedela je mlada žena i čitala. Tek nakon nekog vremena mi je, verovatno kao posledica profesionalne deformacije, pogled skliznuo na korice knjige koju je držala u ruci. Na njoj je pisalo *Charles Simic: Selected Poems*. Pomislio sam kako je sve jedna velika slučajnost, park Vašington skver, Kornel, golubovi, ja koji čekam Čarlija i Čarlijeva knjiga u rukama mlade žene pored mene. Primitila je da sam opazio knjigu u njenim rukama. Zapodeneduli smo ljubazan razgovor, u kojem smo u nekoliko rečenica pohvalili autora, lep dan i uzletanje golubova. Između ostalog, izjavila je da obožava Čarlijevu poeziju, da su joj je više puta preporučivali, ali da je tek sada našla vremena za čitanje, te da je sasvim oduševljena i obuzeta njom. Upitao sam je da li slučajno poznaje pesnika. Odmahnula je glavom. Naravno da ne, rekla je, i onda zastala, jer pred nama se, slično kao i pre mnogo godina u čikaškom hotelu, pojavio duh Čarli. Pozdravili smo se. Osmotrio je moju sagovornicu upitnim pogledom, misleći da li je u mom društvu. Pokazao sam na knjigu koju je držala u ruci i mlada žena je ponovila koliko joj se dopada poezija tog pesnika. Čarli se opet smejaio onim svojim smehom koji je bio izvan svega i klimao glavom. Gledao sam ga i razmišljao hoće li nešto reći. Mogao sam povikati: *Ali, čitateljko, vidi ga, tu je pred tobom, od krvi i mesa, duh koji je napisao sve te pesme*. No, nisam. Samo sam posmatrao Čarlija koji je gledao u mladu ženu i njenu knjigu, pa malo u mene, malo u golubove koji su uzletali i ponovo sletali na obližnji asfalt. Žena je nastavila da čita. Nikada neće saznati da je čitala pesme čoveka koji je stajao pred njom, kao što ni Džozef Kornel nikada neće saznati da je snimao video sa golubovima koji uzleću uz skriveno prisustvo dva pesnika, koji će na kraj snimanja doći tek decenijama nakon što trenutak snimka bude uhvaćen, a knjiga s pesmama o tom događaju već napisana.

Čarli se još nekoliko puta pojavljivao kao vazda prisutan duh. Jednom sam čak uspeo da iznenadim i njega i njegovo smeškanje. Kada je avgusta 2016. godine bio počasni gost festivala „Dani poezije i vina” u Ptuj, prvo čitanje organizovao sam u staroj hidroelektrani Fala, koja, doduše, sa svojim istorijskim turbinama deluje kao muzej. Zajedno s ostalim pesnicima došli smo u usko betonsko dvorište hidroelektrane i kružnim čeličnim stepeništem spustili se u veoma uzak i klaustrofobičan prostor komandne centrale. U njemu je bilo mesta za jedva dvadesetak stolica, a ispred belog platnenog zida stajao je

mikrofon. Pitali smo se zašto smo ih doveli u tako zapušteno i sasvim neprimereno mesto. Počeli smo s čitanjem. Kada je nastupio Čarli, aktivirao sam, naravno, sasvim slučajno, mehanizam koji je iza njegovih leđa podigao platno dok je čitao. Izgledalo je kao da je Čarlijeva pesma pred svima raskrila ogromnu i prekrasno osvetljenu dvoranu s turbinama stare hidroelektrane. Svi prisutni su pretrnuli i, tokom Čarlijevog čitanja, prostor koji je prethodno bio hermetično zatvoren, iznenada je oživeo. Doduše, nije bilo golubova koji bi uzletali, ali magija dolazaka i odlazaka, slučajnih fatalnosti i fatalnih srodnosti videla se i na Čarlijevom licu, koji se, završivši pesmu, začuđeno okrenuo i tiho rekao: „The world doesn't end”, kao prvi stih neke nove, još nenapisane pesme.

(Sa slovenačkog prevela Ana Ristović)